

122-142=21 db.

XXIV. évt. 122. sz. SZOMBAT, 1918. június 1

SZOMBAT

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
Egyes szám ára 16 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
A szerkesztőség kéziratok vis- Előfizetések és hirdetések a
szabadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

Újra a Marne mellett!

Mintha ismét 1914 diadalmas nyár-
utóján volnánk . . .

Kluck tábornok lovasai már csak-
nem Páris alatt állottak. A német had-
sereg szédületes rohama előtt képtelen
volt megállani a francia. A köztársaság
kormányja sietve menekült Bordeauxba.
A német császár a csatamezőn a zöld
lombokat nézte, amelyek ha lehullanak,
mindenképp otthon lesz a diadal után, a
béke boldog nyugalmában . . .

És akkor a Marne mellett egyszerre
megállottak a német rohamoszlopok.

Keletről az oroszok megindították a
gőzhengert.

Katonai körök jól tudták, hogy az
orosz hadsereg mozgósítására és fel-
vonulására a cári birodalom hiányos
vasúti hálózata mellett hónapok szük-
ségesek, arra számítottak tehát, hogy
nyugaton végzünk a franciákkal, mire
az orosz felkészülhet. Diplomáciánk
azonban *nem tudta*, hogy az orosz
hadsereg mozgósítását és felvonultatá-
sát már a békében több hónap alatt
végrehajtották és befejezték s váratlan-
ul több milliós orosz hadsereg ro-
hanta meg Németországot, Magyaror-
szágot és Ausztriát. Sietve kellett nyu-
gatról a diadalmasan előretörő sere-
gekből csapatokat elvonni és az oro-
szok elé vetni.

A támadók meggyengültek, viszont
a visszavonulók megerősödtek. Olasz-
ország hűtlenül cserben hagyott ben-
nünket; az olasz határon nagy francia
erők szabadultak fel s ezeket mind a
németek elé lehetett vetni. Joffre tábor-
nok Páris egész helyőrségét, minden
megmozgatható tartalékját a Marne
felé küldötte. Északon az angolok is
hamarabb felkészültek a beavatkozásra,
mint számítottuk, a belgák is feladták
semlegességüket és két hétre feltartot-
ták a német rohamot — a Marne előtt
egy fordult a történelem, ez a fordulat
megakadályozta, hogy a francia
sereget 1914-ben katasztrófa érje és
ezzel gyors béke következzen be. Mil-
liók véreztek el, milliárdok pusztultak,
trónok dőltek össze a titáni mérkőzés-
ben, mely az első marnei csata után
következett, négy év alatt ellenségeink
az egész világot ellenünk uszították —
egy világgal szemben is diadalmasan
megálltunk s ime, a negyedik háborus
év végén ismét ott állanak a német
trónörökös csapatai a Marne mellett!

A második marnei csata egészen

más viszonyok között találja a mérkőző
világot.

Nem számíthatnak most a franciák
az orosz gőzhengerre. Már az csak
ócska vas. Szerbia, Belgium, Monte-
negró történelmi emlékek. Olaszország
remegve várja sorsát a Piave mellett.
Anglia hadereje most heveri ki a fland-
riai vereségeit.

A négy éven át vérzett francia had-
sereg csaknem egyedül áll szemben a
diadalittas, megerősödött, edzett néme-

tekkel, kiknek élén a világ legnagyobb
hadvezére áll: Hindenburg tábor-
nagy!

A Marne mellett fordult a háboru
sorja kedvezőtlenre; ott fordul Isten
segítségével ismét javunkra. S hátha
most zöldelnek azok a lombok, melyek
ha lehullanak — és mennyi drága sirra
fognak hullani azok! — melyek ha
lehullanak, talán mégis csak elkövetke-
zik a béke, a régen várt béke . . .

Buzáért iparcikket kapnak a gazdák cserébe.

Mit kap a gazda, ha huzát ad?

Ismeretes, hogy az idei rekvirálás nem
járt eredménnyel, a júniusi gabonaszükség-
letet nem biztosítottuk teljesen, s újabb ga-
bonamennyiséget kell beszolgáltatni a gazda-
közönségnek. A Közélelmezési Hivatalt ve-
zető miniszter megakarja kimélni az újabb
rekvirálással járó fokozottabb kellemetlen-
ségektől a gazdákat s olyan módot talált,
amely a rekvirálás terheitől mentesíti őket,
s a gazdák részére jelentős előnyöket
biztosít.

A közös hadügyminiszter ugyanis na-
gyobb mennyiségű iparcikket bocsátott a
közélelmezési miniszter rendelkezésére, olya-
nokat, aminek a termelők régóta nélkülöz-
nek, vagy amelyekhez csak csempészet vagy
zugkereskedelem útján uzsoraárakon jut-
hatnának. Ha tehát a termelő gabonát szál-
lít be, ilyen iparcikkekhez juthat.

Biharvámegye a miniszter leirata sze-
rint 20 vagon buzát (tengerit) köteles szál-
litani s a megfelelő iparcikket a minisz-
ter azonnal küldi, hogy az szétosztassék. A
csere megindítására megtörténtek az intéz-
kedések, s az akció gyorsan lefolyik. A ki
tehát a csere tárgyául szolgáló iparcikket
akar vásárolni, az egy kulcs szerint bizo-
nyos gabonamennyiséget köteles beszállítani.
A gabonáért megkapja a maximális árat,
az iparcikkért pedig készpénzben a rendes,
vagy a maximális árat köteles fizetni, de
csak ha gabonát adott be.

Például: Egy pár cipő kell a gazdának,
bead tehát 100 kg. buzát, kap érte 47 ko-
rona 50 fillért, az utalványt kiváltja, az iga-
zolványra kiadják a cipőt, ára 75 korona 50
fillér. Ha bead 500 kg. buzát, kap egy sze-
keret 850 koronáért. Buza helyett lisztet is
elfogadnak.

Igy tehát a buza ellenében a legkereset-
tebb és legszükségesebb iparcikkekhez jut-
tatja a miniszter a gazdákat. Egy nagyke-

reskedő veszi át a cikket s eljuttatja a já-
rásokba és községekbe, ahol egy megbízható
kereskedő adja ki szabott áron azt, — amit
akar a gazda, költséget nem számíthat
hozzá.

A terményt a H. T. veszi át s az elis-
mervény, utalványt ad az iparcikkekre. Ha
többet ér a gabona valahol, ott nagyobb ér-
tékű iparcikket utalhat ki a hatóság, de az
alábbi jegyzékben foglaltaknál kisebbet nem.

A gazda ne aggódjék, hogy megbüntetik
mert eltitkolta buzáját. Senki ellen készlet
eltitkolásért nem indítanak eljárást, a ható-
ságok nem vizsgálják az önként beszolgálta-
tott készletek eredetét, jogosságát, az akció
érdekében. Senkit fel nem jelentenek, senkit
meg nem büntetnek.

Az egyes iparcikkekért beszolgáltatandó
gabonamennyiség kulcsa:

1 kg. gyertyáért be kell adni 20 kg. ga-
bonát. 1 kg. ásványolajért 20 kg. gabonát.
1 csomag dohányért 5 kg. gabonát. 1 kg.
cukorért 20 kg. gabonát. 1 kg. talpbőrért 50
kg. gabonát. 1 kg. felsőbőrért 30 kg. gabo-
nát. 1 orsó lencsnáért 20 kg. gabonát. — 1
orsó gyapotcérnáért 10 kg. gabonát. 1 pár
cipőért 100 kg. gabonát. 1 méter posztóért
100 kg. gabonát. 1 kg. lószerszámőrért 30
kg. gabonát. 1 csomag gyufáért 20 kg. ga-
bonát. 1 szekérért 500 kg. gabonát. 1 liter
szeszért 20 kg. gabonát. 1 lószerszámért 200
kg. gabonát. 1 hámért 100 kilogramm
buzát.

A csere tárgyául szolgáló iparcikkek
árai:

Új lószerszám bőrből (szügytartó és —
nyakszíjjal) 110 K. Kötélből ugyanez 52 K.
Teljes lószerszám bőrből istránggal és zab-
lával régi szerszámokból előállítva 71 K. —
Blankbőr lószerszámok részére 16 K. — Sze-
kerek 850 K. Cipő 75 K. Csukaszürke I. mi-
nőségű szövet 45 K. Sötétzsinű II. minőségű
22 K, III. minőségű 22 K. Lencsérna (1000
méteres orsó) 8 K. Pamutcérna (913 méte-
res orsó) 8 K. Talpbőr 14 K. Blankbőr (ci-
pőfelsőrész) 15 K. Gyufa dobozonként 10 fill.

Gyermeknap jun. 2. és 3-án

Hangversenyek.

Urnagyűjtés.

Térzene és konfetticsata.

Az Országos Gyermekvédő Liga páratlan szervezettségével immár 30 Otthont tart fenn az országban árvagyermek részére s ezekre megy az általa gondozott hadiárvák száma.

Ily nagyszabású jótékonyág természetesen csak úgy volt lehetséges, hogy az intézményt a jószívű társadalom adományaival támogatja.

Ezen célt szolgálja városunkban évről-évre rendezni szokott Gyermeknap is, mely nálunk holnap, jun 2-án és 3-án fog megtartani. A rendezőbizottság, melynek élén Rimler Károly polgármester áll s kit nagyszabású tevékenységében a jótékony hölgyek légiója támogat, már összeállította az ünnepségek műsorát (programját), a melyet röpcédulák alakjában az utcán osztanak szét.

A program kiemelkedő pontjai: Templomi gyűjtés a város összes templomaiban vasárnap. Hétfőn urna és perselygyűjtés a főbb utvonalon. Térzene a Bémer téren. Nagy tombola és sorsjáték ugyanott. Ma, a Gyermeknapot megelőzőleg este 8 órakor a nagyvárad zeneiskolák hangversenye a Kath. Kőr Szent László-templomban s vasárnap d. u. ugyancsak hangverseny a Cion templomban. Végül hétfő d. u. 5—7-ig konfetti a szokott helyen.

Ide iktatjuk a rendezőség lendületes felhívását városunk polgárságához:

Nagyvárad Polgárai!

E nagy időkben, amidőn minden egyes gyermek megmentése emberbaráti kötelesség, de egyben nemzetfentartó munka is, amidőn az Országos Gyermekvédő Liga majdnem 1000 hadiárvát vett szeretetteljes gondozása alá: esdve kérjük Nagyvárad polgárait, hogy a mai gyermeknapon adják szívesen fölös filléreiket a hazáért hősi halált haltak gyámoltalan árváinak! A mi árváinknak!

Szívünk minden dobbanása, munkánk verejtékének minden gyöngye legyen ma hadiárváinké, akik hős apjuk vére hullásával megszerezték a jogot arra, hogy jövőjük biztosítva legyen.

A Gyermeknap rendezőbizottsága nevében! Rimler Károly elnök, Cziffra Kálmánné, Malatinszky Lajosné, Mihelji Lajosné, Pallay Lajosné, Rimler Károlyné elnöknők.

Nem kételkedünk — a fentiekből ítélve, hogy a Gyermeknapunk sikere nem marad mögötte a múlt éveknek, mert meg vagyunk győződve, hogy a rendezőség buzgalma a közönség áldozatkészségében hozza meg a maga gyümölcsét.

A Zeneiskolák mai hangversenye.

Egyre nagyobb érdeklődés nyilvánul meg a helybeli zeneiskolák kitűnő tagjainak felépítéssel rendezendő gyermeknap hangverseny iránt. A hangverseny részletes műsora a következő:

1. Norma kettős. Éneklők: Krausz Ella és Nagy Irén. (Blayerné.)
2. a) Hildach: Rózság. b) Kun László: Sohasem nyit igazán. Éneklő Wittenberger Erzsike. (Patzkó Aladárné.)
3. Mozart: Quartett. Horváth Erzsike, Polgár Juliska, Feledy Bandi, Schmerhovszky. (Schmerhovszky József.)

4. Schumann: Davidsbündler. Zongorasám. Előadja: Weisz Regina. (Fischer Ervin.)

5. Rossini: Sevillai borbély. Rozina áriája. Éneklő: Krausz Ella. (Blayerné.)

6. a) Mozart: Fantázia. b) Mendelshon: Rendő capriciese. Zongorán előadja: Ternyei Edith.

7. Rieding: Concertinó. Hegedű és zongora kíséret mellett előadja: Herschkovits Imre. — (Vomácska.)

8. Liszt: Tarantella. Zongorán előadja: Patzkó Sári és Marton Lily. (Patzkó Aladárné.)

9. Hubay: Cremonai hegedűsből. Madárdal. Éneklő: Nagy Irén. (Blayerné.)

10. Vomácska: Merengés. Előadják hegedűn zongora kíséret mellett: Katz Manó, Kálmán Zsuzsi, Moskovits Lili, Fényes Lili, Kardos Miklós, Blum Jenő, Herschkovits Imre, Hosszu Gyula, Radó Laci, Schvartz Pista, Szunyogh Szabolcs, Biró Imre, Fényes Bandi és Kovács Bandi.

Jegyek a Hegedűs hírlapíródában válthatók. A rendezőség ez uton is kéri a közönséget, hogy kellő időben jelenjék meg, mert a hangverseny ma esti 8 órakor pontban — megkezdődik a Kath. Kőr Szent László templomban.

Felülfizetések a jótékony célra hálás köszönettel fogadtatnak és az esti pénztárnál eszközölhetők.

Az urnagyűjtés.

A június 2-án és 3-án lefolyó gyermeknapokon a hétfői urnagyűjtés a következő helyeken történik:

1. sz. urna: Vasuti állomás. Védnöknők: Butyka Lajosné, Baumann Jánosné, Sporc Lajosné.

2. sz. urna: Medvigy gyógytár: Védnöknő: dr. Medvigy Ferencné.

3. sz. urna: Pénzügyi palota. Védnöknők: Németh Istvánné, Mikeska L. né.

4. sz. urna: Városi kávéház: Védnöknő: Eleméry Ferencné.

5. sz. urna: Stepper-cukrászda. Védnöknők: Raidner K. né, Leölkes alezredesné.

6. sz. urna: Magyar Korona gyógytár. Védnöknők: dr. Rácz D. né, Szabó G. né, Imecsne.

7. sz. urna: Huzella-üzlet: Cziffra Kálmánné, Nagy Ödönné.

8. sz. urna: Hitelbank: Tordai Molnár Gézáné.

9. sz. urna: Royal-kávéház: dr. Malatinszky Lajosné.

10. sz. urna: Royal kávéház: dr. Mihelji Lajosné, Schützné, özv. Géherné, dr. Rezső Mórné.

11. sz. urna: Kolozsvári ház: Kotzó Jenőné, Wiener Jenőné.

12. sz. urna: Bémer-tér Savoly: Polgár Mariska.

13. sz. urna: Flegmann üzlet: Nadányi Károlyné.

14. sz. urna: Sebes Körös Társ.: Tabéry Á. né.

15. sz. urna: Főposta épület: Kovács K. né, Várady Istvánné.

16. sz. urna: Kishidő: Pásztor Ferencné.

17. sz. urna: Sas passage: Darvas I. né, dr. Tóth Ferencné.

18. sz. urna: Bihoreana: Papp Coriolánné, dr. özv. Popoviczné.

19. sz. urna: Teleky u. posta: Gubica Ádámné.

20. sz. urna: Városháza: Rimler Károlyné, Lukács Ödönné, Kőszeghy Józsefné, Des Escherolles-Kruspér Sándorné.

21. sz. urna: Szent László-tér gyógytár: Hegedűs Rezsőné, Istvánffy Istvánné.

22. sz. urna: Velencei állomás: Huszár Bertalánné.

A perselygyűjtők valamint az urnák felügyeletére még felkért urnák neveit helyszűke miatt ezuttal nem közöljük. Azonban a leszámolás alkalmával ugy a gyűjtőkről, mint az általuk gyűjtött összegről egyenként és külön-külön fogunk beszámolni.

Konfetti csata a Gyermeknap mindkét napján.

Közélelmezési közlemények, amelyek mindenkit érdekelnek.

Tudatom a város közönségével, hogy szombat június 1-től kezdve az összes hatósági liszt és élelmiszerüzletekben cukor vásárolható.

A jelenlegi cukorkészletből minden egyes családtag után a június első félhavi szelvény ellenében 50 deka cukrot fognak kiszolgáltatni.

Miután a város rendelkezésére álló cukorkormentesség az igényjogosultaknak az előbbi mértékszerinti kielégítéséhez elegendő, ennél fogva a vásárló közönség önmagát óvja meg minden kellemetlenségtől, ha a tolongástól tartózkodik.

Tudatom a város közönségével, hogy Lajos és Széles-utca sarkán Morvai házban, valamint a Rákóczy-ut 53. szám alatt (Európa szálló épület) június 1-től kezdve új hentesárúüzletek nyílnak, melyekben zsír, margarin és egyéb hentesárúk vásárolhatók.

Tudatom a város közönségével, hogy a marha és borjúhús árát további intézkedésig 1918 június 1-től kezdve további intézkedésig a következőkben állapítom meg: marhahús vesepecsenye kilogrammonként 16 K, marhahús pecsenyehús kilogrammonként 15 K, marhahús leveshús kilogrammonként 15 K, marhahús gulyás szegy kilogrammonként 13-40 K, kóserhús 10 fillérral drágább, borjúhús kilogrammonként 14 K.

Tudatom a város közönségével, hogy a Szent-László-téren levő hatósági fűszerüzletben a sójegy felmutatása ellenében június 1-én 1918 június 1-től kezdve frissen érkezett boszniai szilva családonként 3 kg., boszniai szilvaiz családonként 3 kg. vásárolható. A szilva kilogrammonkénti maximális árát 4 K 70 fillérben, a szilvaiz kilogrammonkénti maximális árát 5 K 20 fillérben állapítom meg.

Tudatom a város közönségével, hogy a lisztkönyv felmutatása ellenében június 1-én a városi fűszerüzletben családonként 20 deka paprikát, 2 kg. sajtot és 2 kg. keményítőt fognak kiszolgáltatni.

Tudatom a város közönségével, hogy a hus és élelmiszerárak emelkedése folytán a hatósági étkezdékben kiszolgáltatandó ebédárakat szombat, június 1-től kezdve a következőkben állapítom meg:

I. számú Körös utcai hatósági konyhában: leves, hus és főzelékből álló 3 tálal ebéd ára 2-20 fill., leves, főzelékből álló két tálal ebéd ára 90 fill., külön tésztajegy ára 90 fill.

A Feketesásban levő hatósági munkás-étkezdében: leves, hus és főzelékből álló három tálal ebéd 2-20 fill., leves, főzelékből álló két tálal ebéd ára 90 fill., külön tésztajegy ára 90 fill.

Tudatom a város közönségével, hogy az új burgonya maximális árát 1913 június 1-től kezdve további intézkedésig kilogrammonként 1 kor. 40 fillérben állapítom meg.

Nagyvárad, május 31-én.

Lukács Ödön
polgármester-helyettes.

Haltenberger Vilmos

kelmefestő és vegytisztító gyáranak második számú felvételi üzlete, Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

A német hadsereg kétharmad része Páris ellen.

Budapest, május 31. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Maurice tábornok egy lap tudósítója előtt kijelentette, hogy ez idő szerint a világtörténelem legnagyobb csatája folyik. Az egész német hadsereg kétharmad része a nyugati fronton vonult fel, hogy Párist meghódítsa.

Az egész nyugati front megmozdult.

Budapest, május 31. (Saját tudósítónktól.) A *Petit Journal* jelenti, hogy a tüzéségi tevékenységet Verdun és Nancy vidékére tették át. A harc a Vogézekben is megindult, úgy, hogy nyugaton az egész front megmozdult.

Páris újabb bombázása.

Budapest, május 31. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: A Havas-ügynökség jelenti, hogy néhány ellenséges repülő vonalainkon átrepülve Páris irányába tartott. Elhárító ütegeink, valamint saját repülőink felszállása következtében csak egy repülő jutott el Páris felé és egyes helyeken bombákat dobott le. Áldozatokat eddig nem jelentettek.

Ukrajna Besszarábiáért.

Budapest, május 31. (Saját tudósítónktól.) Stokholmól jelentik: Hírlik, hogy a Kiebben ülésező békedelegáció célja az, hogy kölcsönöségi viszonyt létesítsen Oroszország és Ukrajna között. Ukrajna a tárgyalásokon bejelentette érdekeltségét Besszarábiát illetően, határképpen Besszarábia és Ukrajna közt a Dnyeszter folyót jelölték meg.

Az Avanti szerkesztőjét letartóztatták.

Budapest, május 31. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: A Stefánia ügynökség jelentése szerint Az Avanti szerkesztőjét a katonai hatóság lázítás miatt letartóztatta.

A bajor királyi pár látogatása.

Budapest, május 31. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A bajor királyi pár ma ideérkezett. Látogatást tett Frigyes főhercegnél és Izabella főhercegnőnél, majd visszatért Luxemburgba.

Az offenzíva a franciáknak nagy meglepetés volt.

Budapest, május 31. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: Az Aisne melletti offenzíva nagy meglepetést keltett. A francia lapok szerint a francia főparancsnokság nem tudott semmit arról, hogy a támadás hol fog bekövetkezni. Még 27-én teljes bizonytalanságban volt a főtámadást mindenütt inkább, mint a Chemin des Dameson várta. A lapok azt írják, hogy most a franciák bőréről van szó, de ezt drágán is fogják odaadni.

Ypern bombázása.

Genf, május 31. A *Matin* jelenti, hogy az yperni fronton a felderítő munkálatok napról-napra nagyobb mérvet öltenek. Ypern városa még mindig a német nehéz ágyúk tüzeiben fekszik.

A francia lapok nyugalomra intenek.

Budapest, május 31. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Valamennyi francia lap rámutat arra, hogy eleinte minden offenzíva előnyököt hoz a támadóknak, tehát nincs ok az izgalomra, türelemmel és hidegvérrel kell az eseményeket bevárni. A *Temps* rövid kommentárban azt írja, hogy a mögöttes országoknak ugyanolyan bizalmat és nyugodalmat kell tanúsítani, mint a frontbeli katonáknak.

A Wolf ügynökség esti jelentése.

Budapest, május 31. (Saját tudósítónktól.) A Wolf-ügynökség jelenti 31-én este: Noyontól egészen Reimstől nyugatra terjedő fronton támadásunk jól halad előre.

Német csapatok elérték a Marne folyót.

Berlin, május 31. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata: A magyóhadiszállás jelentése szerint

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsoportja. Váltakozó erejű tüzéségi harcok.

A német trónörökös hadcsoportja. Az Ailette-frontról és az Oisetől délre hátráló ellenséget az Oisen és az Ailetten túl keményen üldözzük és elértük a Bretiny-St-Paél-Trosly S. Loire-vonalat. Az Aisnetől északra folytonos harcok közben az ellenséget a Rieuy-Chaugny vonal mögé vetettük vissza.

Soissonstól délre a franciák lovasságot és gyalogságot vetettek heves ellentámadásra, azonban megsemmisítő tüzelésünk körébe kerültek és megvertük őket. Atléptük a Soissons és Hartemus közti utat. A Fere en Tardenois felé délről a Marneon át és délkeletről érkező hadosztályok kétségbeesett ellentámadások dacára sem voltak képesek sikeresen ellenállani előrenyomuló hadosztályainknak.

Arcy és Grand Rocoy mellett áttörtük az ellenség hátulso állásait, Fere en Tardenoisból délre elértük a Marne folyót. — A champchoisy St. Gemme és Romigny melletti magaslatok birtokunkban vannak. A Vesle déli partján, Reimstől nyugatra elfoglaltuk Bermigny, Gueux és Thilleys helységeket.

A foglyok száma és a zsákmány folyton növekszik. Eddig negyvenöt ezer foglyot, négyszáznál több ágyút és géppuskák ezreit zsákmányoltuk.

Ludendorff, első löszállásmester.

Tüzéségi harc az olasz fronton.

Budapest, május 31. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

A Tonale vidékén a harci tevékenység tegnap csak időnként megújuló tüzéségi tüzelésre szorítkozott. Capo Siletől délre visszavertünk egy támadást.

A vezérkar főnöke.

* Szaporították a hatósági cipész-műhelyeket. Tudatom a város közönségével, hogy f. évi június hó 1-től kezdődőleg három hatósági cipőjavító műhely áll a közönség reedelkezésére és pedig: Az 1. sz. műhely a Rimanóczy-u. 1. sz. alatt, a 2. sz. műhely a Kossuth-u. 8. sz. alatt, a 3. sz. műhely a Szalárdi u. 9. sz. alatt. A hatósági műhelyekben a munkálatok anyaggal együtt oly áron készülnek, amint árákat a keresk. miniszter a f. évi május hó 4-én kiadott rendeletében megállapított. A munkálatokat a műhelyek csakis az utalványok sorrendi számának megfelelő sorrendben teljesíthetik. Az utalványokat a közlelmezési ügyosztály állítja ki. Az esetleges panaszok a műhelyekben kiadott átvételi elismeryény „panaszszelvényén” a közlelmezési ügyosztálynál jelentendők be. Nagyvárad, 1918 május 29-én. Lukács Ödön s. k. polgármesterhelyettes.

Hoványi Géza dr képviselő az ecetgyárért.

Nagy kedvezmény nehéz feltételek mellett. — Hoványi és Juricskay Barnabás a miniszternél. — A kedvezmény értékesítése.

Hoványi Géza dr képviselőről mindenki tudja, hogy a város érdekében megtesz mindent önzetlenül és készséggel. Most újból egy nagy kérdésben segítette elő a város egy intézményének, üzemének megvalósítását.

A város hónapok óta forszirozza a városi ecetgyár felállítását. Elsősorban fontos ez a polgárságra, de a katonaságnak is szüksége van jó minőségű — és olcsó ecetre.

A tanács Juricskay Barna pénzügyi tanácsos javaslatára mindent megtett az ügy érdekében, a pénzügyminisztertől kieszközölt havonta 40 hektoliter szeszt, ha az ecetgyár felállítása megtörténik. A miniszter kikötötte, hogy a város a gyárat házikézelésben tartozik tartani.

Az ám, de ma nehezek a beszerzési és beruházási viszonyok. Az ecetgyártáshoz szükséges kádokról gondoskodni nem lehet, ezenkívül a bükkforgácsot, ami az ecetgyártás egyik főkélléke, csak Morvaország-ból lehetne beszerezni, ha volna. Denaturáló anyagok sincsenek. A város pedig ennek az óriási kedvezménynek a birtokában legfeljebb csak 5—6 hónap múlva juthatna ahhoz, hogy az ecetgyártást megkezdhesse, olyan rosszak a viszonyok.

Ez esetben azonban az 5—6 hónapra kiutalt szesz elvész. Olyan irányban kellett tehát megtenni a lépéseket, hogy a pénzügyminiszter, különös tekintettel a polgárság ecetszükségletére s a fotos katonai érdekre, amelyek e kérdés megoldásához fűződnek, addig, míg a városi üzemet felszerelik, a kiutalt szesz mennyiség kitermelését egy már működő ecetgyárral végeztethesse a város.

A tanács meg is állapodott Löblé László dr fogyvásárhelyi ecetgyárával, amelynek átadná a város részére kiutalt havi 40 hl. szeszt s ez a gyár a termelési önköltségen bocsátja a város rendelkezésére a kitermelt ecetet.

A tanács Hoványi Géza dr udvari tanácsost, képviselőt kérte fel, hogy a polgármester akadályoztatása esetén járjon el. — Hoványi Juricskay Barnabás tanácsossal együtt felment a pénzügyminiszteriumba, ahol Molnár Imre miniszteri tanácsossal, majd Lasz S. min. o. tanácsossal tárgyal, később a pénzügyminiszterrel is s minden befolyását latba vetette, hogy a város kérését kedvezően elintézhesse. Csakugyan sikerült is a várost olyan jog birtokába juttatni, amely a szociális szempontoktól eltekintve, a városi pénztárt tekintélyes jövedelemhez juttatja.

Szerencsés megoldással sikerült a nyári hónapokra a kormánykedvezményt értékesíteni s mikor júniusban az ecetszükség legnagyobb lesz, a város olcsó és jó ecetet adhat a közönségnek s a katonaságnak. Az ecetgyár pedig szeptemberre megnyílik s addig se vész el a kedvezmény. A városnak tehát Hoványi Géza képviselő Juricskay tanácsossal nagy és hasznos szolgálatot tett.

Az üggyel a júniusi vagy a júliusi közgyűlés is foglalkozik s bizonyára megtalálja a hangot, amellyel köszönetét kifejezhesse e tevékenységgel szemben.

A Nagyváradi Agrár Takarékpénztár közgyűlése

A Nagyváradi Agrár Takarékpénztár r. t. május 30-án d. e. 11 órakor tartotta meg rendkívüli közgyűlését, amelyen részvényeseinek az Egyesült Bank és Takarékpénztár r. t. helybeli és a Magyar Bank és Kereskedelmi r. t. budapesti céggel, mezőgazdasági tevékenységének fokozottabb fejlesztése céljából kötött szorosabb kapcsolatot bejelentette.

Az igen népes közgyűlésen jelen voltak: Áron Menyhért, dr Breuer Oszkár, Balogh Kálmán, Boros Jakab, Cserneczy József, dr Demetrovics Elek, Fényes Loránd, Gyémánt Mihály, dr Gyémánt Jenő, Gerő Zsigmond, dr Fássy Lajos, Halász Zsigmond, Hiemesch Frigyes, Hegedüs Nándor, dr Halász Márton, Horthy Dezső, Incze Lipót, Istvánffy Sándor, Juricskay László, Kálmán Henrik, Kálmán Sándor, Kolb Rezső, Kormos József, Mandel Elemér, Miskolczy István, dr Móricz Ernő, Molnár Henrik, Ortutay Gyula, dr Olasz Béla, dr Papp Károly, Papp Imre, gróf Pongrácz István, báró Podmaniczky Béla, dr Popper Ákos, ifj. Popper József, Pásztor Ede, Pásztor Bertalan, Poszpiss Géza, dr Rezső Mór, Ruffy Pál, Róthbárt Ignác, Sas Ede, Schwarcz Miksa, dr Thury László, dr Várnay Ferenc, Weisz József, Wohl Ilona.

A rendkívüli közgyűlést dr Móricz Ernő igazgatósági elnök nyitotta meg, a közgyűlés vezetésére dr Halász Márton intézeti ügyész, hitelesítésére dr Rezső Mór és Kolb Rezső részvényeseket kérte fel.

A rendkívüli közgyűlés főtárgya az alaptőkének 1,600.000 koronára való felemelése iránti igazgatósági javaslat volt.

A dr Demetrovics Elek vezérigazgató által előterjesztett igazgatósági javaslat rámutatott azon körülményre, hogy a háborúnak a közgazdasági életre kiható óriási átalakító hatása a vidéki pénzügyintézetek üzletkörének az eddigittől eltérő utját jelölte ki. Az Agrár Takarékpénztárnak, mely alapításától kezdve különösen az agrárérdekek kultiválását vette fel üzleti céljai közé, nagyobb felkészültséggel kell ezen cél megvalósítására állania, miért is tökéletes intézettel keresett állandó és szorosabb kapcsolatot, hogy a szükséges tőkével ellátva, készen lehessen programjának megvalósítására: hogy Biharvármegye gazdaságának segítségére állhasson a reá váró nagy feladatok kiépítésében, az intenzív gazdálkodás és többtermelés megvalósításában.

A nagy tetszéssel fogadott javaslat és kifejtett program a közgyűlés egyhangú helyeslésével találkozott és úgy az alaptőke felemelése, mint az ezzel kapcsolatos szabálymódosítások elfogadása után az igazgatóság kibővítésére került a sor és új igazgatósági tagok gyanánt közfelkiáltással megválasztották báró Uray János piskolti nagybirtokos, Fleiszig Sándor, a Magyar Bank és Kereskedelmi r. t. ügyvezető igazgatója, Kálmán Henrik, ugyanezen Bank igazgatója, Ortutay Gyula aradi nagybirtokos, dr Popper Ákos vezérigazgató, dr Rezső Mór ügyvéd, a felügyelő bizottságba pedig: Fényes Loránd mérnök, Kormos József és Róna Ármin, az Egyesült Bank és Tkp. tár főtisztviselői.

zsef és Róna Ármin, az Egyesült Bank és Tkp. tár főtisztviselői.

Azután a mezőgazdasági program megvalósításához szükséges gazdasági igazgató tanácsnak megszervezését javasolta az igazgatóság, amit a közgyűlés élénk helyeslése mellett fogadott el és megválasztotta annak elnökévé dr Miskolczy Ferenc ny. főispánt, alelnökévé Olasz Elemér, a Biharvármegyei Gazdasági Egyesület alelnökét, és Ringelhann Lajos káptalani uradalmi főtisztet, tagjaivá pedig: Balogh Kálmán l. sz. püspökségi erdőtanácsos, Cserneczy József gróf Stubenberg uradalom intézője, Des Echerolles Kruspér Sándor nagybirtokos, Erőss Zoltán földbirtokos, Elek Mór Biharvármegye közlelmezési ügyosztályának vezetője, Ferencsik Odön l. sz. püspökségi főerdőmérnök, Földes Béla az Altruista bank felügyelője, Für Géza gróf Károlyi uradalom intézője, Gera Sándor g. k. püsp. j. -korm, Istvánffy Sándor nagybérlő, Klór Antal földbirtokos, Kun Árpád a csegódi uradalom intézője, Lendvay Béla gazdasági felügyelő, Mártonffy Barna földbirtokos, — Markovits Manó ny. főispán nagybirtokos, — Miskolczy István gazdasági felügyelő, Nadányi Miklós földbirtokos, Nadányi Pál földbirtokos, Nagy Gyula földbirtokos, Papp Imre biharmegyei gazdasági egyesület titkára, — gróf Pongrácz István nagybirtokos, Ruffy Pál nagybérlő, Szücs Aladár gróf Bethlen uradalom igazgatója, dr Szilágyi Lajos cs. és kir. kamarás orsz. gyűl. képvis., Sperker Ferenc l. sz. püsp. jószágkormányzó, dr Stern Odön fanagytermelő és földbirtokos, Telegdy József nagybirtokos és Zathureczky István orsz. gyűl. képvis. nagybirtokos.

Ezekután dr Olasz Béla szólalt fel és tolmácsolta a részvényesek köszönetét az igazgatóságnak és dr Demetrovics Elek vezérigazgatónak.

Elvetették a nők választójogát.

A választójogi bizottság ülése.

A választójogi bizottság ma délelőtt 10 órakor Beóthy László elnöklete alatt ülést tartott, amelyen a 15. szakaszt tárgyalták. Ez a szakasz a választójogból való kizárás feltételeivel foglalkozik.

Gróf Tisza István hozzájárul Balogh Jenő ismert javaslatához, mert az az álláspontja, hogy nem kell menteni azokat az igazgatókat, akik a magyar nemzet ellen hangolják az alsó néprétegeket.

Ezután az elnök a nők választójogát illetőleg azt a kérdést teszi fel, hogy elvileg akarja-e a bizottság a nők választójogát? — Mert ha nem, semmi értelme sincs annak, hogy az ide vonatkozó tárgyalást megkezdjék. Bakonyi Samu és Polónyi Géza felszólalása után az elnök elrendeli a szavazást, melynek eredménye az, hogy a bizottság a nők választójogát 11 szóval 10 ellenében elvetette.

A szavazás után az előadó fentartja külön véleményeit s kijelenti, hogy a szavazás ellenére is a képviselőházban elő fogja terjeszteni a nők választójogára vonatkozó szakaszt.

Wekerle Sándor felszólalása után a vita folytatását délután 5 órára halasztották.

A délutáni tárgyaláson a 33. szakasztól az 63. szakaszig jutottak. Eddig részben módosítás nélkül, legnagyobbbrészt azonban Tisza módosításaival fogadták el a szakaszokat.

Az 53 és következő szakaszoknál, melyek a választókerületek beosztására vonatkoznak gróf Tisza István hosszabb módosításokat javasol.

Wekerle Inditványozza, hogy gróf Tisza István módosításait nyomassák ki, osszák szét és tárgyalásukat egyelőre tartásuk függőben.

A választójogi bizottság ilyen értelemben határozott.

A legközelebbi ülés holnap lesz.

Kassay Kálmán dr az anya- és csecsemővédelemről.

A Stefánia-szövetség első fiókja. Kassay beszéde. Móricz Ernő tájékoztatója. Vád a közigazgatás tehetlensége ellen.

A Stefánia anya- és csecsemővédő-szövetség Biharmegye központi járásában tegnap alakult meg Balásházy Iván dr főszolgabíró elnöklésével.

Kassay Kálmán dr központi járásorvos, t. főorvos mélyenszántó előadásában ecsetelte az egyesület ember- és nemzetmentő céljait. A Stefánia-szövetség, ez az államosított társadalmi intézmény az anyákat és csecsemőket védi, segíti és oltalmazza. Javasolja a járási védőbizottságok megalakítását, amit el is fogadtak és kijelölték a bizottságokat.

Beszédének további részében kifejtette, hogy az anya- és csecsemővédelmen túl az egyesület a társadalmi bajok megszüntetésén is munkálkodik. A tuberkulózis leküzdése is célja, ezenkívül a rokkant katonák és hadiárvák gondozása, felügyelete és keresethez való juttatása is programjába van illesztve. Etekintetben utalt Móricz Ernő dr főorvosnak nyomtatásban megjelent hasznos és kimerítő tájékoztatására s állítja, hogy hetenkint fél nap elegendő arra, hogy a bizottsági tagok nemes feladataikat elvégezhessék. Malatinszky Lajos főispán és Móricz Ernő dr főorvos buzgólkodása megteremtette gyümölcseit: Biharmegye az első vármegye, ahol elsőnek szervezték a Stefánia mozgalmat. — Tervbe vették, hogy fizetéses védőnőket alkalmaznak a 3000 lakoson felüli községekben, akik egyéves tanfolyamot végeztek.

Ilyen község a központi járásban három van. Bihar, Mezőtelegd, és Biharpüspöki. — Itt a községek 1500 koronával fognak hozzá járulni a védőnő fizetéséhez s ez irányban az egyesület tagjai mindent tegyenek meg. A járási bizottságok pedig egészítsék ki magukat lelkes tagokkal s dolgozzanak.

A nagy koncepcióju, részletesen kidolgozott program nagy hatással volt a megjelentekre.

Móricz Ernő dr főorvos meleg szavakkal méltányolta a beszéd súlyát és nagy jelentőségét, pozitív tevékenységre serkentette a megjelenteket. — Most van eszünkön arra, hogy dolgozzanak s a nép látva, hogy nemcsak vigaszt kap, hanem segítséget is, szívesen követi őket.

Szentkirályi Zoltán bihari plébános tömör, népszerű, rövid ismertető füzetek kiadását javasolja, elhatározták, hogy Móricz Ernő dr hasznos és okos füzetét szétküldik por-

tómentes levelezőlapok kíséretében, amelyekkel be lehet jelteni a segélyre szorulókat.

Tarnóczy Lajos hivatalos adatok alapján megdöbbentő adatokkal illusztrálja a falusi kisdedek helyzetét.

Móricz Ernő dr felháborodva a hallott adatokon, lelkesen sürgeti, hogy az akció sikere érdekében állapítsák meg, ki szorult segélyre s azok részére rekviráljanak tejet, húst, adjanak cukrot, kenyeret, petróleumot. De csak annak, aki jogosult s ez ellenőrzendő, mert különben panama lesz belőle. (Helyeslések.)

Elfogadták az indítványt, valamint a segélyezésekre vonatkozó javaslatokat is. Az ülésen jelen voltak:

Köröstarján: Tóth Kálmán, Kőszeghy Imre, Bihar: Szent-Királyi Zoltán, Tarnóczy Lajos, Váry Andrásné, Vértés Ernő. Biharpüspöki: Likay Lászlóné, Hegyközüjlak: Makra Zsigmond, Szentimrey Dávid, Pontelly Lajosné. Hegyközpályi: Kanizsai Gyula. Váradles: Konrád Géza, Keszthelyi Sándor és felesége. Nagyürögd: Barczány Gyula. Oláh-Apáti: Deutsch Arminné. Bihar-Szent András: Hazay Gyula. Körös-Kisjenő: Budai Pál. Mezőszakadát: Linczinger Sándor. Nyárló: Fehér Ödönné, Horváth János. Váradszőlős: Roskovics Béliáné. Fugyivásárhely: Papp György, Papp Tódor.

Hollaky Imre ügye a kir. táblán.

Tegnap délelőtt tartotta a kir. ítélőtábla Harmathy Károly kuriai bíró elnöklete alatt működő tanácsa a felebbezési tárgyalást — Hollaky Imre volt országgyűlési képviselő, aradi földbirtokos rágalmazási perében.

Ez a rágalmazási ügy már 11 éve vár döntésre. 1917 ben történt, hogy Aradmegye közigazgatási bizottságával állandóan harcban álló Hollaky Imre azt írta a közigazgatási bizottsághoz intézett egyik beadványában, hogy Aradvármegye közigazgatási bizottsága nem a közérdeket képviseli, hanem a részvénytársaságok érdekeit.

A Kuria ebben az ügyben a nagyváradi kir. törvényszéket delegálta, mely múlt év november 7-én hozta meg ítéletét ebben az ügyben.

Az ítélet megállapította a vádlott bűnöségét, de megállapította azt is, hogy a sértett hatóság a vádlottal szemben oly provokáló volt, hogy ez Hollaky sértő kifejezéseit indokoltá tette s azért a törvényszék Hollaky Imrét nem büntette meg.

Felebbezés folytán a kir. táblára került az ügy, melynek előadója Gálbory József volt.

Baróthy Pál főügyész helyettes kérte, hogy vádlottat nem a becsület védelméről szóló új törvény alapján ítéljék el, hanem a régi törvény alapján. Hollaky Imre újabb bizonyítékokat terjesztett elő annak igazolására, hogy a közigazgatási bizottság hamis hitelesített okiratokkal akarta félrevezetni a felsőbb hatóságot.

A kir. tábla nem adott helyt az újabb bizonyításnak. Megváltoztatta a törvényszék ítéletét s a régi törvény alapján bírálta el az ügyet s vádlottat rágalmazásban bűnösnek mondotta ki, de tekintettel magas korára 60 korona pénzbüntetésre ítélte ugyan, de a

büntetés végrehajtását a novella alapján fel függesztette.

A vádlott semmisségi panaszt jelentett be az ítélet ellen.

A Strasser-per.

Tanukihallgatások.

Temesvár, május 31.

(Tudósítónk telefonjelentése.) A Strasser féle pör mai tárgyalásán folytatták a tanuk kihallgatását. Az első tanu Fabricius Dezsőné ezredes neje volt, aki elmondotta, hogy mindössze ötször-hatszor volt a katonai kórházban és ez alatt az idő alatt Strassert csak egyszer látta. Elmondotta, hogy a kórházban eleinte nem szűrtek a levest, később azonban Strasser vett szűrőt és attól kezdve a leves kifogástalan volt.

Kardos dr tárgyalást vezető hadbíró:

- Milyen volt a főzelék?
- Nem volt rossz izü, de zsirtalan volt.
- Hát a kávé milyen volt?
- Nem tudom, egyszer sem kóstoltam.
- Megkapták-e a betegek az előirt husadagokat?

Nem, mert 15 deka helyett csak 12 dekát adtak nekik.

- Orvosok ellenőrizték a konyhát?
- Berkovits René drt kétszer láttam a konyhában, végig ment az asztalok előtt, azután eltávozott. Egyszer hallottam, amikor azt mondotta a vörös kereszties hölgyeknek, hogy ha passziózni akarnak, passziózzanak otthon.

— Méltóságos asszonynak milyen volt a benyomása a vörös kereszties hölgyek működéséről?

- A lehető legjobb.
- Miért tünt el a panaszkönyv?
- Mert Berkovits dr unta a hölgyek panaszait.

— Molnár Gézáne protezsálta Strassert?

- Nekem az volt a benyomásom, hogy igen.

— Hallotta Méltóságod, hogy az ellenszolgáltatások fejében történt, nevezetesen, hogy Strasser sok élelmiszert és gyémántbutont ajándékozott Molnárnénak?

- Hallottam efféle városi pletykákat.

A tanu megesketését nem kívánták.

A következő tanu György Sándorné a reáliskolai kórház egykori szakácsnője volt.

Elmondotta, hogy a reáliskolában jól főztek és kiadták a kellő adagokat a betegeknek. — Strasser őt többször figyelmeztette, hogy az előirt ételadagokat ki kell adni. — A gulyást nyers husból főzték, de hozzáadták a megmaradt mócsingokat is.

- A tejet nem vizezték?
- Amikor tejberizst készítettünk, tctünk bele vizet is, hogy a rizs jobban megpuhuljon.

— Mit csináltak a faggyuból?

— Szappant főztünk belőle, de a tisztább részeket zsír helyett is felhasználtuk.

Három tanu nem jelent meg, ezeket újra idézi a bíróság.

A tárgyalást holnap folytatják.

HIREK

* **Urnajja.** A hagyományos fénytel tartották meg Nagyváradon az urnapi istentiszteletét. Az ünnepi misét gróf Széchényi Miklós megyéspüspök tartotta nagy segédlettel. Az evangélium után Brém Lőrinc kanonok tartott gyönyörű beszédet az Oltáriszentségről, az Egyház életének éltető napjáról. Az istentiszteleten roppant közönség vett részt. Ott volt: Malatinszky Lajos főispán, Rimler Károly polgármester, Lukács Ödön polgármesterhelyettes, Sztaniszlavszky Adolf kir. főügyész, Móré Pál táblabíró, Nagy Béla törvényszéki bíró, dr. Hoványi Gyula, a helyőrség tisztikara Salomon altábornaggyal élén. A 70 ik gyalogezred egy zászlóaljja vonult ki a honvédekkel az ünnepély fényének emelésére. A mise után a verőfényes időben megindult a körmenet az Oltáriszentséggel elől haladó megyéspüspökkel élén s a négy sátorban a főpásztor áldást osztott a szentséggel az áhitattal leboruló közönségre. A mise alatt a székesegyházi énekés zenekar a következő zeneműket adta elő:

Resch: Ecce Sacerdos. (A dur.) Első előadás.

Bibl: Missa sollemnis in C-dur.

Resch: Oculi omnium. (Graduale.)

Filke: Sacerdotes Domini. (Offertorium.)

Dolegni: Urnapi sequentia. (A négy oltárnál.)

Gruber: Te Deum in c-dur.

Beleznay: Tantum ergo és Genitori.

Erkel: Himnusz.

MINDEN DOLGOZÓ POLGÁR lépjen be a Népszövetségi „HANGYA” Fogyasztási Szövetkezetbe! Egy üzletrész 50 korona. Mindenki minél több üzletrészt jegyezzen, mert csak nagy tőkével lehet nagy eredményt elérni. Jelentkezni lehet: dr. Krüger Aladár és dr. Papp Károly ügyvédeknel, a népszövetségi csoportvezetőknel az egyes közhivatalokban a taggyűjtő iverk birtokosainál és minden hétfőn és csütörtökön d. u. 3—5 óra közt a Népszövetségi Hitelszövetkezetben. Aláíráskor üzletrészenként 2 korona belépesi díj fizetendő.

* **Dr. Buday Gyulát** ismét dékánválasztották. A nagyvárad kir. kath. jogakadémia tanári kara május 29-én értekezletet tartott, melyen az 1918—19. évre ismét Buday Gyulát választotta meg az akadémia dékánjának. A tanári kar a választásnál dr. Buday Gyulának a Szabadegyetem, munkás-gimnázium és az analfabéták tanfolyamának létrehozása ügyében kifejtett nagyszerű munkásságát vette figyelembe s emez intézmények megizmosítása érdekében a dékáni szék betöltésére a jövő évben is őt tartotta a leghivatottabbnak.

* **Signum laudis.** A király megparancsolta, hogy Skultéty László 4. ik honvédegyalozredbeli tart. főhadnagynak a legfelsőbb dicsérő elismerés tudtul adassék.

* **Elégett filmek.** Tegnap este az Uránia mozgószínházban éppen szünet volt, amikor a gépházban rövidzárlat támadt. A tűz néhány becses filmet elhamvasztott. A közönség nyugodtan távozott a színházból, amelyben az előadás tegnap szünetelt.

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Kéhez Sándor belényesi járási szolgabíróát a nagyvárad kir. ügyészség kerületében — ideiglenes ügyészségi megbízáttal nevezte ki.

* **Azok a népszövetségi csoportvezetők,** a kik ünnepélyek alkalmával a Kath. Kör Szent László termében a rendezői tisztséget ellátni szokták, sziveskedjenek ma, szombaton este 7 órakor a Kath. Kör Szent László termében megjelenni. A mai Gyermekbarát-estélyen ugyanis ők fogják a rendezőség felkérése folytán a rendezői tisztséget ellátni.

* **Tedeum a kir. jogakadémián.** A nagyvárad kir. jogakadémián a tanévzáró Tedeum június hó 2-án, d. e. 10 órakor lesz a premontrei-rend templomában.

* **Biharmegye 1500 sertést tartozik szállítani.** A hadsereg sertésszükségletét önkéntes megajánlás útján már fedezték. — Most a közlekedési miniszter értesítette Biharmegye alispánját, hogy a hadsereg részére — az önkéntes megajánlás felül — még 1500 sertést köteles szállítani a vármegye s ez a kontingens nem szállítható le, okvetlenül beszolgáltatandó. A sertések 40 kilogrammnál súlyosabbak legyenek s ha szép szerével nem megy, június 15-ig rekvirálások. A rekvirálás ellen birtokon belül 3 nap alatt az alispánhoz, ennek határozata ellen 3 nap alatt birtokon kívül a miniszterhez lehet felelkezni. A sertéseket az Országos Sertésforgalmi Iroda veszi át. — A marha és sertésrekvirálás ellen Sopron vármegye feliratot intézett az országgyűléshez, amelyben összes kifogásait elmondja s „feltárja sebeit”, nehogy a pattanásig feszült hur elszakadjon. E feliratot Biharvármegyéhez is megküldötte.

* **Hol legyenek a géppuskagyakorlatok.** A vársánc körüli utcákban levő gyártelepek és a környék lakói arra kérték a várost, hogy a vársáncban folytatott géppuska gyakorlatok beszüntetése iránt tegyen lépéseket, mert a gyárakban, irodákban, műhelyekben nem tudnak a géppuskagyakorlat zajától dolgozni, szóval a körülakók idegeit tönkreteszti a napról-napra ismétlődő kattanás. A városi tanács teljesen méltányolván a kérelmet, elhatározta, hogy átiratban kéri fel a katonai parancsnokságot, hogy a géppuska gyakorlatokat más alkalmas területre helyezze át, ahol a lakosság testi épségét nem veszélyezteti.

* **A „Pályaválasztási Tanácsadó”** intéző bizottsága május 30-án tartott ülésén tanácsadókul, az iparosok részéről: Tátray Sándor, Illés Dániel, Szirmai Lajos és Horváth Gusztávot, a kereskedők részéről: Jónás Andor, Breider Armin, Krausz Soma és Láng Józsefet, a tanítók részéről: Sebestyén Dezső, Nagy Dezső, Salamon Ernő, Horváth István, Szőke Berta, Herczeg Mária és Reichhard Piroskát választotta meg. A tanácsadó működését június 1-ével a Népiroda helyiségében (Nagy Sándor u. 17) kezdi meg. Hivatalos óra hétfőn és pénteken d. u. 5—7-ig. A vezetőség ezuton is felkéri a szülőket, hogy saját és gyermekeik érdekében a Tanácsadót keressék fel, hol ingyenes utbaigazítást kapnak, esetleg gyermekeik elhelyezéséről is gondoskodás történik.

* **Tíz év helyett hét év.** A kereskedelmi és iparkamara hódoló tiszteletgészéről vasárnap hozott közleményünkbe hiba csuszott be, mivel dr. Moskovits József nem tíz év óta, hanem hetedik éve tölti be a nagyvárad kir. kereskedelmi és iparkamara elnöki székét.

* **Szaporítják a kihágási ügyosztály személyzetét.** A napokban megemlékeztünk arról a lehetetlen állapotról, hogy Nagyvárad városánál még mindig igen sokan vannak, akiket napi 2 K 40 fillér éhbérért dolgoztat a város. Ráműtöttünk arra is, hogy a gyatra fizetések mellett többen szándékoznak otthagyni a városi szolgálatot s olyan helyet keresnek, ahol munkájukat legalább annyira megfizetik, hogy szerényen meg tudjanak élni. Czegléd István városi aljegyző, a rendőrség kihágási bírósági osztályának vezetője előterjesztést tett a tanácsnak, hogy az ügyosztály személyzete annyira lepadt, a kihágások pedig, különösen a háboru folytán pedig annyira felszaporodtak, hogy a jelenlegi csekély létszámmal az ügyeket nem képes ellátni s ezért megfelelő személyzet alkalmazását kéri az ügyosztályhoz. — A városi tanács tegnap foglalkozott Czegléd beadványával s akként intézkedett, hogy addig is, míg Szentmiklóssy dr. fogalmazó állását ismét elfoglalhatja, Czegléd István mellé hasonló hatáskörrel második kihágási rendőrbíróul Ehrlich Imre rendőrfogalmazót áthelyezi az ügyosztályhoz. — Egyben felhívta Czegléd Istvánt, hogy megfelelő munkaerőről gondoskodjék, hogy az ügyosztály zavartalan menete kellően biztosított legyen.

* **Az analfabéta tanfolyam vizsgája.** Tegnap este 8 órai kezdettel tartotta meg az analfabéta tanfolyam záróvizsgáját. A nagyvárad kir. szabadoktatási bizottság egyik legáltalánosabb intézménye mutatta fel első eredményét, több mint husz vizsgázott hallgatójával csökkentve az analfabéták számát. A vizsgálaton Malatinszky Lajos főispán, Sárkány tanfelügyelő és Bozoky Gyula jogakadémiai tanár a szabadoktatási bizottság részéről vettek részt. Zöldy Bertalan, a tanfolyam vezetőjének fáradságot nem ismerő munkája folytán tanítványai a legteljesebb eredményt tudták felmutatni.

* **Magánvizsgálatok a nagyvárad kir. és női felső kereskedelmi iskolában.** Értesitem a magánvizsgálati engedélyt nyert tanulókat, hogy a magánvizsgálatok írásbeli része folyó év június hó 17-én délelőtt 8 órakor kezdődik. — Felhívom az érdekelteket, hogy legkésőbb folyó év június hó 1-ig jelentsék be, vajjon vizsgálatot óhajtanak-e tenni. Az igazgatóság.

* **Cipész iparosok rendkívüli közgyűlése.** Felkérem az Ipartestület kötelékébe tartozó összes cipész iparosokat, hogy folyó hó 2-án, azaz vasárnap délután 3 órakor az „Arany Sas” vendéglő nagy termében tartandó rendkívüli közgyűlésen teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1918. május 31-én. Tisztelettel Czegléd Jeremiás elnök.

* **A Népszövetségi Hitelszövetkezet** kéri a népszövetségi „Hangya” fogyasztási szövetkezet részvénygyűjtőit, hogy június hó első hetében a munkatorlódásra való tekintettel a fenti intézetnél befizetéseket ne eszközöljön.

* **Megjött a nyugalmazott tanítók háborus segélye.** A nyugalmazott tanítók és a tanítók özvegyeinek háborus segélyét tegnap a vallás és közoktatásügyi miniszter a nagyvárad kir. adóhivatalhoz kiutalta. Minden nyugdíjogosultnak nyugtáblankettát szolgáltatott ki az adóhivatal.

* **Fényképészeti lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb.** kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Színház.

Heti műsor:

Szombat délután: Stambul rózsája.
Szombat este: Hotel Imperial.
Vasárnap délután: Gólem.
Vasárnap este: Hotel Imperial.

A Hotel Imperial. Biró Lajos színműve e hétnek még két napján: ma és vasárnap este kerül színre. A Hotel Imperial sikere azonban olyan intenzív, hogy a kitűnő színpadi alkotásnak még ebben az időnyben többször is színre kell kerülnie. A Hotel Imperial előadásainak, e hét két utolsó napján, máris zsufolt házat biztosított a közönség lelkes érdeklődése.

Délutáni előadások. Ma, szombaton délután a Stambul rózsája, vasárnap délután pedig a Gólem kerül színre.

Sik Rezső újabb vendégjátékai. Sik Rezső, a Városi Színház kitűnő művésze, az e napokban oly igazán forró sikerrel megtartott vendégjátékát a jövő hét három napján megismétli és ez alkalommal is legkitűnőbb szerepeiben lép fel. Sik Rezső hétfőn az Ezredapja címszerepét, kedden a Takarodó Volkhardt őrmesterét, szerdán a Tatárjárás Lohonyay tábornokát játssza. — Csupa olyan szerepek ezek, amelyekben Sik Rezső legjelentékenyebb sikereit aratta.

Bródy Sándor és Szász Zoltán irtak cikket a Színházi Élet, Incze Sándor népszerű hetilapjának legújabb számába, mely ismét gazdag és változatos tartalommal jelent meg. Szomaházy István nagyszerű regényében, A titokzatos szerző e heti folytatásában a végsőkig fokozódik a rejtélyes bonyodalom. Róbert Jenő cikke. Márkus László érdekes nyilatkozata a Kőszivű ember fiáról, emelendők még ki ebből a számból, mely egész terjedelmében közli a Fogság után című egyfelvonásost, melynek főszerepében Beregi Oszkár arat nagy sikereket és kottamellékletül a pompás Szentmiklósi—Reinitz-kuplét, a Dr Huszárt adja. A Színházi Élet előfizetési ára negyedévre 8 korona 50 fillér. Kiadóhivatal: Erzsébet körút 29.

Meghívó.

A Tüdővész Ellen Védekező Egyesület választmánya az évi rendes közgyűlés előkészítése végett 1918. évi június hó 1. napján d. u. fél 6 óra-
kor a városháza kistermében ülést tart, melyre a választmány tagjait tisztelettel meghívja.

Dr. Karácsonyi János
elnök.

Eladó házak!

Fürdő-utcán 16. és 22. számú
két sarokház eladó.

Felvilágosítást nyújt:
dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc-utca 15. sz.
Telefon-szám: 4-16.

*** Halálozás.** Szatrán Magduska Szatrán Vince helybeli iparos 5 éves leánygyermeké május 30-án elhunyt. Temetése folyó hó 1-én, mai napon szombaton fog megtartani délután 4 órakor a róm. kath. szertartás szerint Magyar-utca 21. sz. gyászházból, melyre rokonai, barátai és ismerősei ezenel meghívotnak. A gyászoló család.

*** A háborúból hazatérő kereskedők felségélyezése.** Van szerencsénk a helybeli kereskedő főnök urakat felkérni, hogy a háborúból hazatérő kereskedők felségélyezése tárgyában a folyó évi június hó 2. napján vasárnap délelőtt 11 órakor a kamarai színház üléstermében megtartandó értekezleten minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1918. május hó 31. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Dr Moskovits József sk. elnök, Dr Sarkadi Lajos sk. titkár.

*** Tavaszi szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek ellen biztos az IPO-krém.** Ára 4 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

*** Értesítés.** Értesitem a tisztelt szülőket és növendékeimet, hogy a zongora- és énektanítást újból megkezdem. Előkészíték az énektanítói tanfolyamra, melyet megfelelő előkészülettel 6 hónap alatt ellehet végezni. Jelentkezés csak szerdai napon. Tisztelettel *Lamprecht Mici*, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okleveles ének- és okleveles zongora-tanítónő. Arany János-utca 4. Ugyanott új pianinó eladó.

*** Poloskairtó Noksin** biztos, kipróbált, megbízható poloskák irtására. Ára 2-40 K, nagy üveg 5 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

*** BÁDOGOS és villanszerelőket felvesz Pala Antal a Városi-kávéházzal szemben.**

*** A Biharmegyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank** értesíti t. ügyfeleit, hogy a VII. hadikölcsön 6% -os és 5 1/2 % -os végleges címleteit az elismervények beszolgáltatása ellenében az intézet pénztáránál a hivatalos órák alatt átvehetők.

Butorozott szobák kiadók Zöldfa-épület emeletén. Értekezhetni a szobakezelőnőnél.

*** Tanulságos római olajlenyomatu levelező-lapok** 19 féle változatban kapható a „Tiszántúli” kiadóhivatalában, darabonként 30 fillérért.

*** Nőiszabóság — Divatterem.** Elegáns costumok, estélyi és utcai ruhák, aljak, blouzok legszebb kivitelben méret után készülnek. Átalakítások is elfogadtnak. Tisztviselő-családoknak kedvezmény. Czillér Imre áruházában.

Legújabb füzöket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál lehet beszerezni.

Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)
Telefonszám: 827.

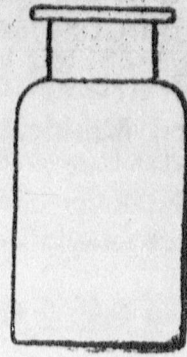
Leibchenek félárban!

*** Pemete- és hársfamézcukorka** elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszertárában, a városháza mellett.

*** Tyukszemirtó** három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B.

*** Ruhafesték** valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Viszonteladók árengedményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7—B.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Porcellán mozsár ütővel	12.—
Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral	15.—
Majolika tálca fogóval	8.—
Majolika cukortartó díszes	8.—
Majolika gyümölcskészlet	8.—
Vizes készlet csiszolt üvegből	12.—
Boros	12.—
Likör	12.—
Befőttes készlet kristály fehér	12.—
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12.—
Majolika fali sótartó színes	8.—
Majolika vizeskancsó színes	10.—
Kenyérfőző színes üveggel	10.—
Chinaezüst cukortartó	10.—
Chinaezüst gyümölcsállvány	10.—
Majolika virágváza színes	5.—
Majolika virág'azék	5.—
Majolika diszfigura	5.—
Porcellán főzőlábas	5.—
Porcellán főzőfazék	5.—
Teáskészlet színes aranyozással	50.—
Kávékészlet színes aranyozással	50.—
Petékészlet színes aranyozással	50.—
Ebédőkészlet felszerelve sz. aranyozással	150.—
Hideg'elvágotas készlet sz. aranyozással	40.—
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	50.—
Falútkör színes aranyozott kerettel	30.—
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25.—
Függő-lámpa teljesen felszerelve	30.—
Teáspohár chinaezüst foglalásban	8.—
Teáscsésze színes finom aranyozással	4.—
Kávéscsésze	4.—
Köpöcsésze	5.—
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5.—

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és diszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

**APOLLÓ
mozgó-
színház**

MA

Gazdag szegények.
Jókai film 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 3 óra-
kor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

**VIGADÓ
mozgó-
színház**

MA

A töviskoszoru.
Dráma 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 3 óra-
kor, hétköznap 5 órakor kezdődnek

**URÁNIA
mozgó-
színház**

MA

A táncosnő gyöngye.
Dráma 3 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 3 óra-
kor, hétköznap 5 órakor kezdődnek

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR. Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY.

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r. t.

LEGF. BUZACSRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐRTALPVÉDŐK stb. Legf. CSONTENYV kapható **Stern Miklós** bőrhulladék üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz. Vidékiek kérjenek árajánlatot

GÉPMUNKÁS

felvétetik

a **Szent László-nyomdában.**

**Szent László
Püspök gyógyfürdő**

Nagyvárad mellett.

A kénes hévviz források természetes forrása 42°C Kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és hasonló fájdalmas betegségek ellen.

Mindenről kellőleg gondoskodva van!

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. — Nagyszabásu nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvizrel, uszástanítás, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcönöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a ::

Nagyvárad **Takarékpénztár**
Teleky-utca 2. sz.

Beraktározás.

Áruk, butorok, termények stb. hosszabb vagy rövidebb időre való beraktározására megfelelő helyiségek, ezeken kívül boros- és szárazpincék, istállók, kocsiszínek is állanak rendelkezésre. A beraktározott árukat tűz- és betörés ellen biztosítjuk. Közelebbi felvilágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa R.-T.
beraktározási osztálya.
Iroda Sas-passage 22. sz. lépcső.
TELEFONSZÁM: 14-00.

Új férfiszabó műhely!

Szíves tudomására hozom a tisztelt uri közönségnek, hogy

**URI-DIVAT SZABÓMŰHELYEMET
MEGNYITOTTAM.**

Elvállalom új ruhák készítését a legújabb divat szerint, ugyszintén ruhák fordítását és vasalását mérsékelt áron. Meghívásra házhöz megyek. Kérem a n. é. közönség szíves támogatását

Tisztelettel

Hottya Károly

uri-divatszabó

Szent János-utca 42.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója. — Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata:
a Kossuth Lajos-utcai trafikban

ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Felső kereskedelmi és polgári iskolai magánvizsgákra előkészít felelősséggel a Donát-féle ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tanfolyam hölgyek részére gyors- és gépírásra, ker. számtanra, könyvviteire.

Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Erdély legnagyobb és leglátogatottabb hévviz fürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás, köszvény, csusz stb. ellen

Télen-nyáron nyitva!
Villanyvilágítás!

Téli saisonban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a

Fürdőigazgatóság.

**Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság**

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy **anuitásos és kamatozó jelzálogkölcönöket**

ugy földekre mint városi bérházakra 15-65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett

minden árfolyam levonás nélkül

kézpénzben folyósítunk.

**Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság
Nagy-Várad.**

Eladó ingatlanok:

Bémer-téren „Emke” 3 emeletes palota, Rulikovszky-ut 18 sz. 1 emeletes bérház, Nyomda-u. 4. sz. Vidor-féle ház nagy parkkal.

Felvilágosítást nyújt a **Magyar Bank r.-t.**

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhöz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. **Csillárok**, 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.